

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **M. P.**,

podejrzanego o popełnienie czynu z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 2 października 2019 r.

wniosku obrońcy internowanego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 31 lipca 2012 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt V K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

2. zwolnić wnioskodawcę M. P. od ponoszenia kosztów postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

M. P. był podejrzany o to, że w dniu 8 maja 2011 r. przed bramą wyjazdową na teren sklepu M. w Z., woj. (...), działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia, dokonał zabójstwa J. O. w ten sposób, że używając noża o długości ostrza 15,5 cm i szerokości podstawy 3,2 cm, zadał ranę kłutą na tylną – bocznej lewej powierzchni klatki piersiowej długości około 16 cm z uszkodzeniem w przebiegu jej kanału narządów wewnętrznych klatki piersiowej (ściana klatki piersiowej, płuco lewe, aorta piersiowa), masywnym krwotokiem prowadzącym do rozwinięcia się wstrząsu urazowo – krwotocznego, skutkującą zgonem pokrzywdzonego na miejscu zdarzenia tj. czyn z art. 148 § 1 k.k.

W dniu 26 marca 2012 r. do Sądu Okręgowego w W. wpłynął wniosek Prokuratora o umorzenie postępowania karnego przeciwko M. P. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 31 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt V K (...), Sąd Okręgowy w W. umorzył postępowanie karne przeciwko M. P. o czyn z art. 148 § 1 k.k. uznając, że w chwili popełnienia czynu miał zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i zdolności pokierowania swoim postępowaniem oraz zastosował wobec podejrzanego środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Sąd Apelacyjny w (...), postanowieniem z dnia 31 lipca 2012 r., sygn. akt II AKz (...), po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Z wnioskiem o wznowienie prawomocnie zakończzonego postępowania, na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. i art. 540 § 1 pkt 2 lit. c k.p.k. i art. 542 k.p.k., wystąpiła obrońca internowanego M. P., która wniosła o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt V K (...) oraz Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 31 lipca 2012 r., sygn. akt II AKz (...) i „uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, w związku z działaniem w ramach kontratypu obrony koniecznej na mocy art. 25 k.k.”.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że w sprawie ujawniły się nowe dowody, nieznane Sądom w czasie orzekania w obu instancjach, w postaci: zeznań świadków R. F., bilingów połączeń z telefonu M. P. na numer alarmowy z dnia 20 marca 2011 r., z dnia 8 maja 2011 r., zdjęć skaleczonej ręki M. P., notatki z interwencji Policji w dniu 20 marca 2011 r. oraz prywatnej opinii psychiatrycznej z dnia 9 stycznia 2019 r. sporządzonej przez dr. J. P.. W ocenie wnioskodawczynie, wyżej wskazane nowe dowody wskazują, że okoliczności popełnienia czynu oraz niepoczytalność sprawcy nie są niewątpliwe w rozumieniu art. 354 § 2 k.p.k. i w związku z powyższym, rozpoznanie sprawy powinno odbyć się na rozprawie. Wskazane we wniosku dowody uprawdopodobniają, że podejrzany działał w ramach kontratypu obrony koniecznej, co powoduje, iż atak ze strony ofiary J. O. nie był urojony.

W odpowiedzi na wniosek Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że powołane przez obrońcę internowanego okoliczności nie stanowią przesłanek z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., uzasadniających wznowienie postępowania; nadto były już przedmiotem rozważań sądów obu instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie jest zasadny i z tego powodu został oddalony.

Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny zasadności wniosku warto przypomnieć, że podstawa do wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. aktualizuje się dopiero wówczas, gdy zgłaszane we wniosku nowe fakty lub dowody w wysokim stopniu uprawdopodobniają wadliwość wydanego orzeczenia i w takim samym stopniu wskazują, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie zasadniczo odmienne od orzeczenia poprzedniego, zaś ciężar dowiedzenia tych okoliczności spoczywa na tym, kto wnosi o wznowienie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2018 r., V KO 6/18). Ponadto, ocena przydatności proponowanych przez wnioskującego o wznowienie postępowania nowych dowodów powinna być dokonywana nie samoistnie, ale w ścisłym powiązaniu z oceną dotychczas zgromadzonych w postępowaniu dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., V KO 24/18, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., sygn. akt IV KO 148/09).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wskazywanej przez wnioskodawcę potrzeby przeprowadzenia dowodów z zeznań świadka R. F., bilingów połączeń z telefonu M. P. z dnia 20 marca 2011 r. i 8 maja 2011 r., zdjęć ręki M. P. oraz notatki z interwencji Policji z dnia 20 marca 2011 r.

Z treści wniosku wynika, że okolicznością, jaka miałyby być udowodniona za pomocą dowodów pozyskanych z ww. źródeł dowodowych, jest stwierdzenie występującego silnego konfliktu pomiędzy M. P. a J. O., który ostatecznie tj. w dniu 8 maja 2011 r. miał doprowadzić po stronie M. P. do działania w stanie obrony koniecznej, a nie uwarunkowanego urojeniami czyli stanem chorobowym. Tymczasem wnioskodawca pomija oczywiste dowody w postaci zeznań W. K., M.

Z., B. P., P. G., E. O., które potwierdziły relacje panujące pomiędzy J. O. a M. P.. Żaden z przesłuchanych świadków nie zaprzeczył konfliktowi i złym relacjom, jakie panowały pomiędzy internowanym a nieżyjącym J. O.. Fakt istnienia tego konfliktu został ustalony i przyjęty przez Sąd I instancji orzekający w sprawie M. P..

Uznać zatem należy, że okoliczność, istnienia konfliktu pomiędzy podejrzanym a J. O. znana była Sądom orzekającym w sprawie, dlatego też dopuszczenie wskazanych we wniosku dowodów w kontekście już przeprowadzonych nie mogło mieć istotnego znaczenia dla wydanego rozstrzygnięcia. Tym samym nie sposób uznać, by zeznania R. F. wraz z pozostałymi wymienionymi dowodami mogły mieć wpływ na treść ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy w W. , zaaprobowanych przez Sąd II instancji.

W ocenie Sądu Najwyższego przeprowadzenie zawnioskowanych dowodów nie może doprowadzić do wydania, w sprawie skazanego, odmiennego orzeczenia, nie uprawdopodobnia też w stopniu wysokim jego wadliwości. Trzeba bowiem zauważyć, że Sąd I instancji odniósł się do możliwości działania M. P. w warunkach określonych w art. 25 k.k. (zgodnie z postulatem obrońcy podejrzanego).

Przypomnieć należy w związku z powyższym, że zgodnie z utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie stanowiskiem nowe fakty lub dowody wskazywać mają na zaistnienie sytuacji, o jakich mowa w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Musi z nich zatem wynikać wnioski o określonej pomyłce sądowej. Zgodzić się wprawdzie należy z poglądem, że w toku postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalne badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego w zakończonym postępowaniu (tak SN w wyroku z dnia 11 stycznia 1983 r., IV KR 343/82, OSPiKA 12/1984, poz. 254), ale skoro wymaga się wykazania błędności orzeczenia, to tym samym konieczne staje się badanie nowych faktów (dowodów) pod kątem tego, czy uzasadniają taką hipotezę. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że w kontekście zgłoszonych dowodów, przedstawiony we wniosku tok rozumowania nie podważa słuszności rozstrzygnięcia Sądu I, jak i II instancji.

Odnosząc się do dowodu w postaci bilingów połączeń telefonicznych z dnia 8 maja 2011 r. to wiedzę o zapisie rozmowy z tego dnia posiadał Sąd I, jak i II instancji. Na karcie 504 akt sprawy znajduje się protokół odtworzenia zapisu

rozmowy telefonicznej, podczas której zgłoszono zajście, jakie miało miejsce pomiędzy M. P. a J. O. ; osobą telefonującą był podejrzany. Co do pozostałych wskazanych we wniosku dowodów w postaci bilingu z dnia 20 marca 2011 r., notatki służbowej sporządzanej z interwencji Policji z tego samego dnia, czy też fotografii ręki M. P., to ich celem było wykazanie faktu konfliktu pomiędzy stronami. Sądy orzekające w sprawie nie negowały istniejącego sporu, a występującego jeszcze przed dniem 8 maja 2011 r. Podkreślić należy, że dowody te w żadnej mierze nie podważają słuszności zakwestionowanego rozstrzygnięcia.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest fakt, że w przedmiotowej sprawie w toku postępowania przygotowawczego zaistniały uzasadnione wątpliwości co do poczytalności M. P., co skutkowało wywołaniem opinii sądowo-psychiatrycznej i sądowo-psychologicznej. Treść wymienionych opinii miała bezpośredni wpływ na wydane w sprawie rozstrzygnięcie, tj. umorzenie wobec M. P. postępowania karnego i orzeczenie środka zabezpieczającego.

Sąd orzekający w sprawie o wznowienie jest wyłącznie uprawniony zbadać, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące znaczne prawdopodobieństwo błędności tego wyroku skazującego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., V KO 71/13, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 11/18). Zawarta we wniosku krytyczna ocena opinii ww. biegłych nie może doprowadzić do wzruszenia prawomocnie zakończonego postępowania, tylko na tej podstawie, że na potrzeby postępowania wznowieniowego sporządzono prywatną opinię psychiatryczną. Co istotne dowody z opinii biegłych zostały poddane ocenie, która pozwoliła na ich podstawie dokonać ustaleń faktycznych, co do poczytalności M. P. w chwili popełnienia czynu. Na marginesie podnieść należy, że obrońca usiłuje podważyć opinie w sposób bezskuteczny. Zauważyć należy, że na tym etapie postępowania nie można odnosić się do takich właściwości opinii jak nieścisłości czy niejasności płynących z nich wniosków. Taka forma negowania opinii jest zastrzeżona dla postępowania rozpoznawczego, a nie wznowieniowego, w którym dowody muszą mieć przymiot „nowych”.

Pamiętać należy, że nie jest, w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., nowym faktem lub dowodem nowa opinia biegłego, która jako dowód szczególnego rodzaju wartościuje, przy wykorzystaniu wiadomości specjalnych, okoliczności

już ujawnione w postępowaniu. O ile zatem okoliczności te nie zostały uzupełnione o nowe, nieznane uprzednio, opinia zawierająca odmienną ich ocenę nie może być podstawą wznowienia postępowania. Jeżeli jednak nowa opinia opiera się na innych, nowszych metodach badawczych albo analizuje okoliczności nieuwzględnione poprzednio i przedstawia odmienne wnioski, to nie można jej odmówić elementu nowości (postanowienie SN z dnia 20 lutego 2006 r., IV KO 29/05, tak również. T. Grzegorzczak, Komentarz do art. 540 kodeksu postępowania karnego (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze, 2003, wyd. III).

W ocenie Sądu Najwyższego przedstawiona przez wnioskodawcę opinia nie spełnia kryteriów pozwalających na uznanie jej za „nowy dowód”. Opinia w swej treści odwołuje się do zeznań świadka W. K., którego depozycje były znane Sądom orzekającym w niniejszej sprawie. Biegły psychiatra opiniując nawiązuje do depozycji R. F. tj. osoby nieprzesłuchanej w toku postępowania, niemniej jednak nie sposób wywnioskować, w jakich okolicznościach uzyskał dostęp do relacji tego świadka. Z załączonej do akt sprawy opinii, pozornie wynika, że odwołuje do nieznanego opiniującym uprzednio okoliczności, tymczasem fakt konfliktu pomiędzy M. P. a J. O. był znany Sądowi Okręgowemu, jak i Sądowi Apelacyjnemu. Ostatecznie okoliczności sporu nie wpłynęły jednak na uznanie działania M. P. jako obrony koniecznej.

Mając na względzie, że we wniosku nie wskazano na nowe fakty lub dowody uzasadniające konieczność wznowienia postępowania, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwolniono M. P. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania wznowieniowego uwzględniać fakt jego długoterminowej internacji i nieznaczną wysokość zasiłku chorobowego.

Odnosząc się do wniosku dowodowego zawartego w piśmie z dnia 24 czerwca 2019 r. o dopuszczenie dowodu z nagrania rozmowy lekarza prowadzącego M. P. – dr V. T., na okoliczność kopania go po głowie przez J. O. w dniu 8 maja 2011 r. (k. 19 akt SN) to wniosek ten nie może zostać uwzględniony, ponieważ okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k.). Przebieg zdarzenia z dnia 8 maja

2011 r., jego kontekst sytuacyjny, stan zdrowia psychicznego podejrzanego zostały wyjaśnione w toku postępowania, co czyni zbędnym dopuszczenie zawnioskowanego dowodu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

I.n